Annel de Noré

Annel de Noré

Schrijver over familie, macht en identiteit
Paramaribo, 15 december 1950
Geschreven door Shasha Triebel

Annel de Noré is het pseudoniem van Antoinette (Netty) Eleonore Simons (1950), een Surinaams-Nederlandse schrijver die vooral bekendstaat om psychologische romans over familie, identiteit en relaties. Haar werk speelt zich af in het spanningsveld tussen de Surinaamse en Nederlandse samenleving en onderzoekt hoe persoonlijke ervaringen verbonden zijn met grotere maatschappelijke ontwikkelingen.

Leven tussen twee werelden

Antoinette Eleonore Simons werd geboren op 15 december 1950 in Paramaribo, Suriname. Suriname was tot 1975 een Nederlandse kolonie. Veel Surinamers verhuisden in de jaren rond de onafhankelijkheid naar Nederland, waardoor er sterke culturele en familiale banden tussen beide landen bleven bestaan. Die gedeelde geschiedenis vormt een belangrijke context voor De Norés werk.

Als kind vertelde zij al zelfbedachte verhalen aan haar broer en vriendinnen, soms onderweg van school naar huis om de lange, hete wandelingen korter te doen lijken. Op de lagere school in Lelydorp won zij een schrijfwedstrijd van het Surinaamse Ministerie van Onderwijs. De prijs, een boekenbon van vijfentwintig gulden, betekende voor haar een erkenning van haar talent.

Daarnaast las zij veel. Sprookjes van Grimm, Andersen en Charles Perrault (*Moeder de Gans*) maakten diepe indruk. De dramatiek, fantasie en morele dilemma’s uit die verhalen vormden haar gevoel voor spanning en emotie. Schrijven was voor haar geen hobby alleen, maar een manier om betekenis te geven aan ervaringen, zowel mooie als pijnlijke.

De Noré werkte jarenlang in het onderwijs in Suriname en vestigde zich in 2001 in Nederland, waar zij tot haar pensioen bleef werken. Onder het pseudoniem Annel de Noré publiceerde zij zeven boeken bij uitgeverij In de Knipscheer. De Norés ideeën over literatuur komen voort uit praktijkervaring: uit schrijven, lezen en leven. Die persoonlijke betrokkenheid is voelbaar in haar werk.

Vrouwen, liefde en machtsverhoudingen

Haar debuutroman *De bruine zeemeermin* (2000) beschrijft het leven van een Surinaamse familie over meerdere generaties. De conflicten in het boek zijn herkenbaar en alledaags: overspel, jaloezie, echtscheiding, familiebanden en de positie van (stief)kinderen. Daarmee laat De Noré zien dat ook ogenschijnlijk gewone levens literair interessant zijn.

Het verhaal wordt grotendeels verteld vanuit drie vrouwelijke personages. Door deze verschillende perspectieven laat De Noré zien dat relaties zelden eenvoudig zijn. De roman wordt regelmatig als feministisch gelezen. Dat heeft vooral te maken met twee aspecten. Ten eerste staat vrouwenmishandeling expliciet in het verhaal centraal, een thema waar in de Surinaamse literatuur rond 2000 nog weinig aandacht voor was.

Daarnaast benadrukt het boek de gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen. De hoofdstukken beginnen met citaten van onder anderen Mary Wollstonecraft en Germaine Greer, denkers die bekendstaan om hun ideeën over vrouwenrechten en emancipatie. Die citaten sturen de lezer subtiel richting een kritische blik op genderverhoudingen.

Toch is *De bruine zeemeermin* geen moralistisch boek. De Noré wil geen eenduidig oordeel geven over ras, seksuele geaardheid of religie. Ze beschrijft situaties zoals ze die waarneemt en laat zien hoe mensen verstrikt kunnen raken in een ‘moeras van tegenstrijdige emoties’. Slachtoffers kunnen daders worden, en omgekeerd.

De roman werd goed ontvangen. Recensenten wezen vooral op de levendige dialogen, de beeldende stijl en het natuurlijke Surinaams-Nederlands dat het verhaal geloofwaardig en herkenbaar maakt.

Spelen met genres

Een opvallend kenmerk van het werk van Annel de Noré is dat ze zich niet vastlegt op één literair genre. In *Berichten uit het verleden. Pemba doti* (2022) laat Annel de Noré zien dat zij ook binnen een spannender, thrillerachtige vorm haar vertrouwde thema’s onderzoekt. De roman draait om Dorothy, een alleenstaande moeder die onder grote werkdruk staat. Wanneer zij dreigende e-mails ontvangt van iemand die verwijst naar een gebeurtenis uit haar verleden, groeit de onzekerheid: wordt zij werkelijk bedreigd, of raakt zij psychisch overbelast?

De Noré geeft geen eenvoudige antwoorden. De lezer blijft, net als Dorothy, twijfelen over wat waar is. Die psychologische spanning wordt versterkt door haar ingetogen stijl en door de emotionele intensiteit van de personages. Dat klinkt bijvoorbeeld door in Dorothy’s wanhopige vraag:

> "Ma, als jij me niet gelooft, als jij me niet kent, wie dan wel?" prevelde ze met gevouwen handen. "Geloof me, hou van me. Als jij me niet herkent in mijn naaktheid, wie dan wel? Aan wie moet ik anders om hulp vragen? Zelfs God kan me niet helpen. Met jou, alleen met jou wil ik praten. Zul je me deze keer niet in de steek laten? Zul je met je hart naar me luisteren of met angst?"

Met *Berichten uit het verleden* won Annel de Noré in 2020 de tweede prijs bij de Don Walther Donner Schrijfwedstrijd in Suriname. Daarmee laat De Noré zien dat haar werk zich blijft ontwikkelen, terwijl haar centrale thema's als identiteit, relaties en maatschappelijke druk, steeds terugkeren.

Een vernieuwende stem

De Noré schrijft binnen een traditie van Surinaamse auteurs die geschiedenis, identiteit en maatschappelijke verhoudingen literair onderzoeken. Zij kan worden geplaatst naast schrijvers als Astrid Roemer en Bea Vianen die eveneens familie, koloniale erfenissen en gender centraal stellen. Waar eerdere generaties, zoals Anton de Kom, vooral politiek-historisch schreven, kiest De Noré vaker voor de psychologische uitwerking van maatschappelijke thema's.

Haar werk laat zien hoe persoonlijke verhalen verbonden zijn met grotere maatschappelijke processen zoals migratie, koloniale geschiedenis en veranderende genderrollen. Daardoor blijft haar werk relevant voor hedendaagse lezers.

De Epiloog : Annel de Noré

Interview met Annel de Noré door Peter de Rijk in De Pletterij in Haarlem.

Verder lezen

- Website van Annel de Noré.
- Annel de Noré op DBNL.
- Sylva Koemar, 'Schrijfster Annel de Noré beantwoordt vragen van Sylva Koemar', Caraïbisch Uitzicht (23 februari 2020).
- Michiel van Kempen, 'De beste schrijfster van Suriname', Caraïbisch Uitzicht (6 januari 2018).

https://www.literatuurgeschiedenis.org/schrijvers/annel-de-nore